

женъ на ненавистъта и преследването на разнитѣ народи. Отъ страна на турцитѣ страда той като християнски; отъ страна на влахомолдовцитѣ като славянски; отъ страна на сърбитѣ като народъ, който не иска да служи на фантастичнитѣ имъ стремежи да го завладѣятъ; отъ страна на гърцитѣ пъкъ, защото не се погърчва; и, най-сетне, отъ страна на европейцитѣ, защото ужъ българитѣ били повече русофили. Обаче, каквото и да вършатъ тѣзи неприятели, работата не може да промѣни своето естество. Миналото на всички вѣкове е мигновено, а пъкъ бждащето вѣчно недоближимо. Българскиятъ народъ не може да се промѣни и по никой начинъ преобразува. Този народъ ще върви къмъ своето предназначение, той ще се бори срещу всички мжчнотии и спѣнки, които ще преодолѣе непремѣнно съ своята упоритостъ, търпение и напредѣкъ, и единъ день ще триумфира. Единъ народъ, като материаленъ елементъ, преминава, оставяйки винаги по-достойни и усъвършенствуващи наследници, а пъкъ като мораленъ елементъ се размножава и увѣковѣчава, влагайки въ политическата сграда на своитѣ прадѣди своята съответна частъ къмъ по-доброто“.

Селимински докосва тукъ една месианистична идеология, позната на всички народи, които въ нещастия и трудно положение търсятъ компенсация въ илюзията, че сж повикани чрезъ страданията си да се възродятъ политически и нравствено, за тържество на правото и за примѣръ на другитѣ народи. Това е повече настроение у него, отколкото една развита представа. Но той свързва този родъ психологически мотиви съ идеята за прогреса на XVIII вѣкъ и съ новото народностно право, както го проповѣдватъ и отстояватъ, напр., италиянцитѣ, въ борбата си за независимостъ срещу Австрия. Сжщото чувство, сжщото самовнушение, което трѣбва да се обърне и въ вжтрешенъ двигателъ на всички български патриоти, поддържа и реалистѣтъ Раковски. И той, като Селимински, вижда около българския народъ само държави, велики и малки, които искатъ да се ползватъ отъ нашата слабостъ, понеже се движатъ само отъ користъ. И той не очаква помощъ отъ никжде за народа си, затова зове патриотитѣ къмъ мжжествена воля и единение въ името на лозунга: „Твоео спасение зависи отъ тебъ!“ „Помогни си, и Богъ ще ти помогне!“